

Magas „örök vegyi anyag” TFA-szintek mindennapi gabonatermékekben Európa-szerte

A Pesticide Action Network Europe és a Magyar Természetvédők Szövetsége új tanulmánya magas szinteket mutat ki az „örök vegyi anyagként” ismert trifluorecetsavból (TFA) – amelyről nemrégiben bebizonyosodott, hogy károsítja a szaporodási képességet és a fejlődést – Európa-szerte vásárolt mindennapi gabona alapú termékekben. A legszennyezettebb élelmiszer egy tipikus reggeli gabonapehely. Az átlagos TFA-koncentráció 107-szerese a csapvízben mért értéknek. A jelentés rámutat: az étrendünk jelentős útja az emberi TFA-kitettségnek. A PAN Europe és a Magyar Természetvédők Szövetsége felszólítja a döntéshozókat, hogy azonnal határozzanak meg jóval szigorúbb TFA-határértéket, és tiltsanak be minden PFAS-tartalmú „növényvédőszert” és más TFA-forrást.

A kutatás 66, hagyományos módon előállított gabona alapú terméket vizsgált, amelyeket 16 európai országban, köztük Magyarországon vásároltak. A minták között szerepeltek gabonapelyhek, népszerű édességek, tésztafélék, croissant, teljes kiőrlésű és fehér kenyér, valamint lisztek. Mivel az élelmiszer-hatóságok nem monitorozzák a TFA-t az élelmiszerekben, ez az első ilyen jellegű, EU-szintű vizsgálat. Magyarországon 3 mintát vett a Magyar Természetvédők Szövetsége: egy adag sajtos pogácsát, egy rozskenyeret és egy csomag durva zabpelyhet. Csak a rozskenyér nem volt TFA-val szennyezett. A tanulmány korábbi jelentésekre épít, amelyek [magas TFA-szinteket mutattak ki európai borokban](#), és [széles körű szennyezést a csapvízben](#).

A legfontosabb megállapítások:

A gabonaalapú élelmiszerek széles körű szennyezettsége Európában: a TFA-t a minták 81,8%-ában (66-ból 54 mintában) kimutatták, 16 országban.

Magas szennyezettségi szintek: az átlagos TFA-koncentráció 78,9 µg/kg volt, a legmagasabb érték pedig elérte a 360 µg/kg-ot. A búzaalapú termékek szignifikánsan szennyezettebbek más gabonaféléknél.

Az élelmiszer a legjelentősebb expozíciós út a csapvízen túl: a mért TFA-szintek 107-szer magasabbak, mint a csapvíz átlagos koncentrációja [1].

Az EU-ban nincs meghatározott elfogadható szermaradvány határérték (MRL) a TFA-ra, és friss kutatások szerint a TFA károsítja a reprodukciót, a fejlődést és a pajzsmirigyet. Ezért a 0,01 mg/kg (10 µg/kg) alapértelmezett MRL-értéket kellene alkalmazni, amely az ilyen toxicitást okozó növényvédőszer-hatóanyagokra is érvényes. Ennek ellenére 54 minta túllépte a határértéket.

Szennyezettségi adatok Európa-szerte:

- 360 µg/kg – reggeli gabonapehely (Írország)
- 340 µg/kg – teljes kiőrlésű kenyér (Belgium)
- 310 µg/kg – búzaliszt (Németország)
- 210 µg/kg – baguette (Franciaország)
- 200 µg/kg – rusztikus svájci kenyér / rauchbrot (Svájc)
- 180 µg/kg – croissant (Franciaország)

- 130 µg/kg – mézeskalács / „pepernoten” (Hollandia) – népszerű gyerekcsemege a Sinterklaas ünnepen
- 120 µg/kg – kétszersült / pirítós kenyér (Spanyolország)
- 120 µg/kg – liszt (Luxemburg)
- 74 µg/kg – zsemlemorzsa (Ausztria)
- 62 µg/kg – tönköly toast kenyér (Lengyelország)
- 49 µg/kg – keksz (Bulgária)
- 49 µg/kg – kukoricaliszt (Románia)
- 42 µg/kg – mákos bukta (Csehország)
- 31 µg/kg – durva zabpehely (Magyarország)
- 26 µg/kg – spagetti (Olaszország) – csak egy minta került vizsgálatra
- 17 µg/kg – olívaolajos kétszersült (Görögország)

„A TFA-nak minden ember ki van téve többféle úton – az élelmiszereken és a csapvízen keresztül is. Eredményeink sürgetővé teszik a PFAS-tartalmú peszticidek azonnali betiltását, hogy megállítsuk az élelmiszerlánc további szennyeződését.” – hangsúlyozta Simon Gergely, a PAN Europe vegyianyag szakértője.

A trifluorecetsav (TFA) a PFAS-tartalmú peszticidek (félrevezető módon „növényvédőszerek”) és F-gázok lebomlási terméke, rendkívül nehezen bomlik le, mindenhova eljut a környezetben, és károsítja a szaporodási képességet és a fejlődést. A vegyipari cégek által közzétett vizsgálatok összefüggést mutattak a romló spermakép, valamint a pajzsmirigy-, máj- és immunrendszeri káros hatások között is. Vízoldékonysága miatt a TFA felhalmozódik a vízben és a talajokban, ahonnan a növények könnyen felveszik. A kutatások arra utalnak, hogy a búza különösen hatékonyan halmozza fel a TFA-t – ez magyarázhatja a magas szinteket a kenyérben, tésztában és gyerekeknek szánt kekszekben.

„A TFA-szintek a minták 81,8%-ában meghaladták a szaporodási képességet károsító vagy hormonkárosító anyagokra vonatkozó alapértelmezett elfogadható szermaradvány határértéket (MRL). A TFA-ra lebomló peszticideket sürgősen be kell tiltani. Nem engedhetjük, hogy gyermekek és várandós nők olyan vegyi anyagoknak legyenek kitéve, amelyekről tudjuk, hogy károsítják a szaporodási képességet.” – tette hozzá Fidrich Róbert, a Magyar Természetvédők Szövetségének programvezetője.

A PAN Europe sürgeti az az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóságot, hogy határozzon meg védelmi célt szolgáló TFA-határértéket, és felszólítja az Európai Bizottságot és a tagállamokat a PFAS-tartalmú növényvédő szerek betiltására, valamint a TFA monitorozására az élelmiszerekben.

A teljes jelentés: https://mtvsz.hu/uploads/files/TFAinCereal_report_eng.pdf

Kérdések és válaszok: https://mtvsz.hu/uploads/files/TFA_QandA.pdf

Megjegyzések:

[1] A PAN Europe „*TFA: The Forever Chemical in the Water We Drink*” (2024) című vizsgálata átlagosan 740 ng/L TFA-koncentrációt talált 11 EU-ország 36 csapvízmintájában.

További információk:

[PFAS-tartalmú „növényvédőszerek” és a TFA](#) – angol nyelvű háttéranyag, az engedélyezett PFAS-pesticidek listája

[Tiltsák be a PFAS-pesticideket és TFA-t!](#) – angol nyelvű áttekintő oldal a TFA-hoz köthető problémákról és a kapcsolódó jelentéseinkről

A tanulmányt a Pesticide Action Network Europe készítette alábbi tagszervezeteivel és környezetvédő civilszervezeti partnereivel együttműködésben: Global 2000 (Ausztria), Bond Beter Leefmilieu (Belgium - Flandria), Nature & Progrès Belgique (Belgium - Vallónia), Via Pontica Foundation (Bulgária), Arnika (Csehország), Générations Futures (Franciaország), Ecocity (Görögország), PAN Netherlands (Hollandia), Friends of the Irish Environment (Írország), Irish Environmental Network (Írország), Living Earth Coalition (Lengyelország), Mouvement Écologique (Luxemburg), Magyar Természetvédők Szövetsége, PAN Germany (Németország), International Society of Doctors for the Environment (Olaszország), Romapis (Románia), Ecologistas en Acción (Spanyolország).

Sajtókapcsolat:

- Ladányi-Benedikt Ildikó, kommunikációs vezető
- Magyar Természetvédők Szövetsége
- +36 1 216 7297
- info@mtvsz.hu

Eredeti tartalom: Magyar Természetvédők Szövetsége

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=27412>